

کوهانچی های قاریچ → مسعود ملک پور

شاهان بدنام

محمدعلی میرزای منحرف

قلم شرم دارد بنویسد هر خانه‌ای که دختر یا پسر خوشگلی داشت، مصیبتی برای آنها ایجاد می‌کرد. که اکثر جوانان تا سبیل‌های کشیده نداشتند، کمتر در مجامع عمومی دیده می‌شدند. معروف است محمدعلی میرزا (ولیعهد) برای شناسایی دختران و پسران خوشگل جاسوسان زن در اختیار گرفته بود.

(قیام آذربایجان در انقلاب مشروطیت، مهندس کریم طاهرزاده، ص ۱۰)

ناصرالدین‌شاه جلال

به ناصرالدین‌شاه راپورت دادند که شپ‌ها جمعی در محله سنگلج در یک خانه اجتماع و در امر مملکت و اصلاح مذاکره می‌کنند. پادشاه جمعی را فرستاد و شش هفت نفر از آنها را دور هم نشستسته گرفته و شبانه آنها را به حضور شاه بردند. چاهی در اندرون حفر کرده بودند که برف در آن می‌ریختند یا برای همین جور کارها مهیا بود. سنگ در آن را برداشته مآخوذین را در چاه انداختند. آن وقت خود پادشاه تفنگ به دست گرفته متجاوز از ۳۰ فشنگ از پی آنها فرستاد که به اعتقاد خود زودتر به اسفل‌الساقین برسند و به حاضرین هم هر کدام یک اشرقی داد برای شکرانه موفقیت بر قتل آنها.

(تاریخ بیداری ایرانیان، ص ۱۲)

میرزا رضا کرمانی و ناصرالدین‌شاه

به عنوان نوکر شیخ ابوالقاسم برادر شیخ احمد روحی، میرزا با شیخ‌احمد روحی، میرزا آقا کرمانی و خبیرالملک ملاقات کرد و سپس در تهران ناصرالدین‌شاه را کشت. سفير ايران در استانبول چنین جلوه داد که سوءقصد به شاه به تحریک این سه نفر بوده و وقتی این سه نفر به طرابوزان و از آنجا به تبریز آمدند در باغ شمال تبریز به قتل ناصرالدین‌شاه متهم شدند و محمدعلی میرزا ولیعهد با میرغضب به بالین آنها آمده و آنها را با هتاکي و به جرم قتل ناصرالدین‌شاه کشت! شیخ‌احمد روحی به ولیعهد ناسزا گفت، سر آنها را پوست کنده و در آن آرد ریخته و به تهران فرستادند.

(تبریز مه‌آلود، اردوبادی، ترجمه نیری)

محمدعلی میرزا

رنالت ذاتی و کثافت‌کاری‌هایش در تبریز کمتر از تهران نبود. کشتن آزادیخواهانی چون شیخ‌احمد روحی، میرزا آقا کرمانی و خبیرالملک در تبریز یکی از آنهاست. او همچون جد جنایتکارش ناصرالدین‌شاه شخصاً با میرغضب در کشتار آنها شرکت می‌کرده تا مخالفت و جبهه‌گیری علیه مشروطه‌خواهان را نشان دهد. از کشتن ملک‌المکملین و صوراسرافیل و... تا پناهنده‌شدن به سفارت روسیه... از دیگر جنایات اوست.

دیوانه سنگ

اقامحمدخان سفاک‌ترین و خسیس‌ترین پادشاه قاجار بود که خونریزی‌های او در قفقاز و کشیشان را دست بسته به ارس انداختن زمینه را برای جدایی حاصلخیزترین استان از کشور فراهم کرد. رفتار زشت و نفرت‌انگیز او با سردار رشید زند لطفعلی‌خان و کشتار بعدی او در کرمان فراموش‌نشدنی است. اقمحمدخان دستور داد دور سر شاهرخ را خمیر گرفته و سرب داغ بریزند! وقتی که در اثر این شکنجه نوظهور مخفیگاه جواهر معروف را بروز داد و اقمحمدخان دستور توقف شکنجه را داد، شاهرخ مرده بود! علاوه این پادشاه خونریز و دیوانه ایرانی این بود که شپ‌ها که تنها می‌شد چون کودکان با این سنگ‌های قیمتی بازی می‌کرد!

احمد علاف

احمدشاه قاجار ملقب به «علاف» که صد شکر بی‌علاقگی او به سلطنت موجب سقوط قاجارها شد، از دولت انگلیس مستمری دریافت می‌کرد و ده‌ها سند وجود دارد که قرارداد ۱۹۱۹ را به لسان فصیح انگلیسی در مجلس مهمانی لرد کرزن وزیر امور خارجه انگلستان تایید کرد به قول مخیرالسلطنه احمدشاه برای سلطنت درست نشده بود! هفت پادشاه قاجار که ۱۴۹ سال ایران را چون سرزمینی غریب و بیگانه در اشغال و تصرف داشتند، حرکت و اراده‌ای دال بر علاقه به این مملکت از خود نشان نداده و جز وزیر کشی، عیاشی، وطن‌فروشی و کشتار نشانه دیگری در تاریخ باقی نگذاشتند.

قانون میرزا

میرزا ملکم‌خان پس از گذراندن دوره پلی تکنیک پاریس، در تهران و دارالفنون به تدریس پرداخت و به اشاعه افکار و فرهنگ غربی پرداخت. پس از چندی میرزا حسین‌خان سپهسالار دومین صدراعظم اصلاح‌طلب با کمک میرزا و برابر قوانین عثمانی مقرراتی نوشته و چهار مجلس تشکیل داده که به شکایات مردم رسیدگی شود ولی به دلیل تناقض با قوانین شرعی با نگرفت، کوشش سپهسالار هم که منتهوی به نام «حقوق‌نامه ملت» نوشت و در آن آزادی‌های اجتماعی بسیاری به مردم داده شده بود، چرا که با نظر و همکاری علما تهیه نشده بود، به شکست انجامید، نتیجه اینکه سپهسالار عزل و میرزا ملکم‌خان تبعید شد. در زمان مظفرالدین‌شاه هم سومین صدراعظم اصلاح‌طلب «حاج میرزا علی‌خان امین‌الدوله» رفرمی بدون همکاری علما ایجاد کرده بود که با نگرفت.

میرزا ملکم خان راه مبارزه را تصحیح می‌کند

میرزا پس از شکست در اولین دور مبارزه هنگامی که در اروپا بود به اشتباهات خود پی برد او قبلاً گفته بود بزرگ‌ترین مخالفان نظم در مملکت، نظام آموزشی و آزادی‌های مردم، علمای دین و اکابر قناتی‌ک هستند. او همچنین در کتاب مشهورش به نام «دفتر قانون» نوشته بود علما و حوزه‌های علمیه باید تحت نظر وزارت علوم کار کنند. میرزا ملکم خان پس از پی بردن به اشتباهات خود قوانینی نوشت که به نام «قوانین طلایی رفرم» معروفدو به درستی نقاط و نکات شبهه‌برانگیز شریعت را به راهی آورد که منجر به صدور فرمان مشروطیت شد.

قوانین طلایی رفرم

قانون اول: طرح و برنامه‌ای در ایران قابل پیاده شدن است که ریشه اسلامی داشته و موافق شریعت باشد.

قانون دوم: نظر به اینکه مجتهد زنده شیعه می‌تواند با استفاده از قرآن، سنت، اجماع و مخصوصاً عقل در هر مطلبی فتوا بدهد لذا اگر یک مرجع تقلید برنامه رفرم را مطابق شریعت تشخیص داد مردم آن را خواهند پذیرفت.

قانون سوم: نه‌تنها همکاری و مساعدت علما در برنامه‌های رفرم لازم است بلکه باید از مخالفت آنان اجترار کرد.

نتیجه

از دلایل موفقیت این دوره از مبارزه که مهم‌ترین آن همراهی و مساعدت آیات عظام سیدمحمد طباطبایی و سیدعبدالله بهبهانی در تهران و علمای پیشرو و مترقی ساکن نجف بود آشنایی مبارزین با فرهنگ سنتی ایران در نهایت رسوم دینی از سوی آنان بود. به همین سبب فرهنگ و ارادتی بیگانه یعنی مجلس قانونگذاری را که علمای سنتی با آن مخالف بودند با آیین‌ای از قرآن مجید (وشاوهر هم‌فی‌الامر) تطبیق دادند و آخرالامر مشروطه را بنیان گذاشتند.

(شیعه چه می‌گوید و چه می‌خواهد، دکتر رضا نیازمند)

شما و قاریچ →
ما تاریخی کهن داریم و به درازای آن از رنجا و گنج‌های بیشتری نسبت به سایر ملت‌ها برخوردار شده‌ایم. گنجینه آثار باستانی ما سرمایه ملی غیرقابل تکرار و غیرقابل تولیدی است که در جای‌جای این سرزمین کهن به چشم می‌خورد، درحالی که چندان قدر آن ندانیم و از فرط وفور به چشم‌مان نیاید. از سوی دیگر گذشته پرماجرای ما مشحون از تجربیاتی است که خود چراغی برای ساخت آینده است. اما در این زمینه هم ما نیازمند تلاش بیشتری هستیم. مرور گذشته‌ها و رنجا‌هایی که پدران ما کشیدند بی‌تردید می‌تواند ما را در حل مشکلات جاری و آینده یاری رساند.

از این رو صفحه تاریخ گرچه مربوط به گذشته است اما بی‌مناسبت با امروز و فردا نیست. ما در سطح ملی نیازمند بازنگری و بازبینی گذشته‌ای هستیم که بر پایه آن باید بناهای تازه را بنیاد نهیم. از این رو صفحه تاریخ به روی همه هموطنان گشوده است تا از تجارب و مطالعات و پژوهش‌های تاریخی شما بهره‌مند شود. طبیعی است نسبت به گذشته نیز نظر گاه‌های متفاوت و گاه متضادی وجود داشته باشد و بی‌گمان در آن زمینه امکان گفت‌وگو و تبادل نظر بیشتر از سایر مسائل فراهم است.

مطالب خود را می‌توانید به این ای‌میل ارسال کنید: safhetarikh@gmail.com
منظر نظرات و انتقادات و آثار مستند شما هستیم.

۱۲ تاریخ

سرزمین رازآلود – بخش پایانی

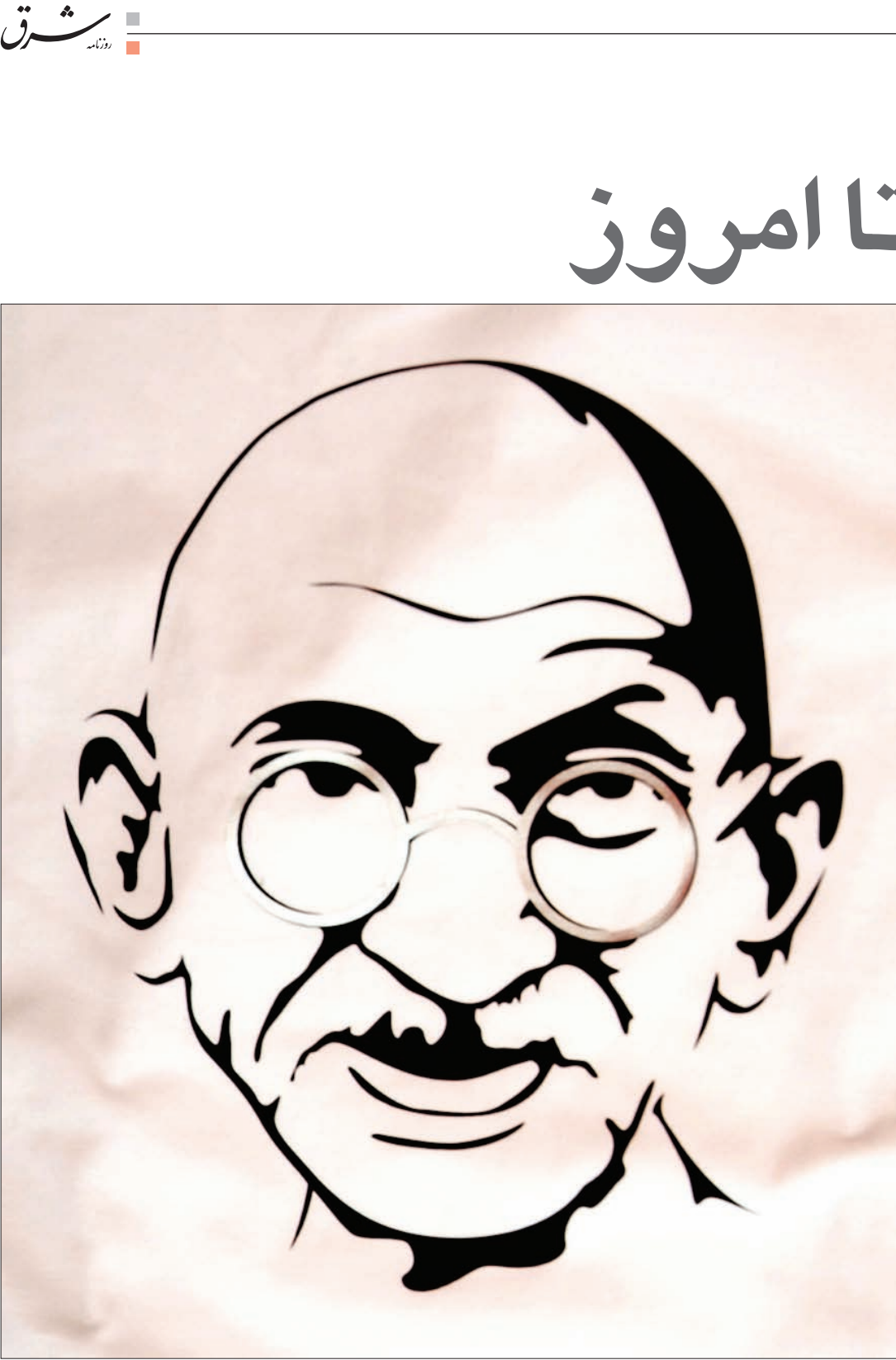
هند، از گاندی تا امروز

آزار می‌داد. در ژانویه ۱۹۴۸ گاندی در اعتراض به آزار مسلمانان توسط هندوها روزه گرفت و هنگامی که شنید هندوها از آزار مسلمانان دست برداشته‌اند، برای عبادت و شکرگزاری به محلی که همیشه می‌رفت، در حال حرکت بود که به دست یک هندوی متعصب در ۳۰ ژانویه ۱۹۴۸ ترور شد و به قتل رسید.

هند از ۱۹۴۷ تاکنون
هندوستان پس از استقلال به رهبری گاندی مشغول سازندگی شد. گاندی رهبری معنوی کشور را بر عهده داشت و حکومت را به نهرو سپرد. دولتمردان هند به فکر تدوین یک قانون اساسی افتادند که کشور به صورت فدرال اداره شود که طبق آن قانون نخست‌وزیری دارای همه‌گونه اختیاراتی است ولی رئیس‌جمهور همه‌تشریفاتی و سمبل وحدت کشور است. در ۲۶ ژانویه ۱۹۵۰ قانون اساسی هند به مرحله اجرا درآمد و چنین روزی را هر ساله جشن می‌گیرند. اما مرحوم جواهر لعل نهرو از ۱۹۴۷ تا ۱۹۶۴ در مقام نخست‌وزیر بود. در این دوره حکومت در دست حزب کنگره بود. ولی «راجند راپراساد» رئیس‌جمهور تشریفاتی بود. در این دوره ۱۷ ساله نخست‌وزیر نهرو، بیشترین ترقیات همه‌جانبه نصیب مردم هند در صحنه داخلی و بین‌المللی شد. از روز ابتدای استقلال هند، نهرو سیاست عدم تعهد را در پیش گرفت و در کنفرانس باندونگ در ۱۹۵۵ شرکت کرد که تشکیل جنبش غیرمتحدها از ابتکارات او بود. هندوستان در ۵ ژانویه ۱۹۵۲ طی قراردادی که با ایالات متحده منعقد کرد، در زمان ریاست‌جمهوری ترومن مشمول قانون اصل ۴ شد. یک سال بعد در دوم دسامبر ۱۹۵۳ حکومت هند با دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یک قرارداد اقتصادی

پنج ساله منعقد کرد. هند با چین کمونیست بر سر مساله دامنه هیمالیا (منطقه لاداخ) اختلاف مرزی داشت، ولی با پیروی از تر همزیستی مسالمت‌آمیز که مورد قبول نهرو و چونن لای بود، اختلافات به جنگ کشیده نشد و با آنکه دالایی‌لما رهبر بوداییان تبت به هند پناه برد، نهرو سعی کرد با محدود کردن فعالیت‌های او روابط بین هند و چین تیره نشود. از این جهت در ۱۴ اکتبر ۱۹۵۴ یک موافقتنامه اقتصادی با چین کمونیست امضا کرد. به دنبال سفری که نهرو در ۲۲ ژوئن ۱۹۵۵ به مسکو انجام داد و در بولگانی و خروشچف نخست‌وزیر و دبیر کل حزب کمونیست شوروی ملاقات کرد، قراردادی پیرامون خرید پاره‌ای از تکنولوژی‌های پیشرفته و محصولات شوروی بین دو طرف به امضا رسید. در ۱۸ نوامبر همان سال مارشال بولگانی و خروشچف در جواب سفر نهرو به شوروی از دهلی نو بازدید و با دولتمردان آن کشور ملاقات کردند. در ۱۱ دسامبر ۱۹۵۸ ژنرال دوایت آیزنهاور رئیس‌جمهور آمریکا در جریان سفر به دور دنیا وارد دهلی نو شد و با نهرو گفت‌وگو کرد. مرحوم نهرو با ژنرال دوگل رئیس‌جمهور فرانسه نیز بارها ملاقات کرد و با فرانسه روابط حسنه داشت. نهرو واقعاً سیاست غیرمتعهد را تذکار خود قرار داده بود و با رهبران دو بلوک شرق و غرب با توجه به منافع ملی هند مذاکره می‌کرد. او با رهبران غیرمتعهد مانند جمال عبدالناصر، مارشال تیتو، قوام نکرومه، دکتر احمد سوکارنو و احمد بن‌بلا روابط بسیار صمیمانه داشت. در ۲۷ مه ۱۹۶۴ نهرو فوت کرد و برای پر کردن خلاء جانشینی او دخترش خانم ایندیرا گاندی به نخست‌وزیری رسید ولی در جریان انتخابات ۱۹۶۴ لعل بهادر شستری از حزب کنگره به نخست‌وزیری انتخاب شد. در زمان نخست‌وزیر نعل بهادر شستری بر سر مساله کشمیر در ۱۹۶۵ جنگ شدیدی بین هند و پاکستان به وقوع پیوست. این جنگ با میانجیگری کاسیگین نخست‌وزیر شوروی در شهر تاشکند به آتش‌بس بین دو کشور هند و پاکستان منجر شد و مارشال ایوب‌خان بعد از امضای قرارداد آتش‌بس قرار گذاشت که بعداً با شستری مساله کشمیر را حل و فصل کند ولی چند ساعت بعد از انعقاد قرارداد تاشکند در دهم ژانویه ۱۹۶۶ لعل بهادر شستری به علت سکته قلبی فوت کرد و همه

تدابیر دو طرف نقش بر آب شد. از آن زمان تا ۱۴،۲۰۱۰ نفر به نخست‌وزیری رسیده‌اند که از همه معروف‌تر خانم ایندیرا گاندی است که در ۲۲ ژوئن ۱۹۵۵ به مسکو انجام داد و حزب کمونیست شوروی ملاقات کرد، قراردادی پیرامون خرید پاره‌ای از تکنولوژی‌های پیشرفته و محصولات شوروی بین دو طرف به امضا رسید. در ۱۸ نوامبر همان سال مارشال بولگانی و خروشچف در جواب سفر نهرو به شوروی از دهلی نو بازدید و با دولتمردان آن کشور ملاقات کردند. در ۱۱ دسامبر ۱۹۵۸ ژنرال دوایت آیزنهاور رئیس‌جمهور آمریکا در جریان سفر به دور دنیا وارد دهلی نو شد و با نهرو گفت‌وگو کرد. مرحوم نهرو با ژنرال دوگل رئیس‌جمهور فرانسه نیز بارها ملاقات کرد و با فرانسه روابط حسنه داشت. نهرو واقعاً سیاست غیرمتعهد را تذکار خود قرار داده بود و با رهبران دو بلوک شرق و غرب با توجه به منافع ملی هند مذاکره می‌کرد. او با رهبران غیرمتعهد مانند جمال عبدالناصر، مارشال تیتو، قوام نکرومه، دکتر احمد سوکارنو و احمد بن‌بلا روابط بسیار صمیمانه داشت. در ۲۷ مه ۱۹۶۴ نهرو فوت کرد و برای پر کردن خلاء جانشینی او دخترش خانم ایندیرا گاندی به نخست‌وزیری رسید ولی در جریان انتخابات ۱۹۶۴ لعل بهادر شستری از حزب کنگره به نخست‌وزیری انتخاب شد. در زمان نخست‌وزیر نعل بهادر شستری بر سر مساله کشمیر در ۱۹۶۵ جنگ شدیدی بین هند و پاکستان به وقوع پیوست. این جنگ با میانجیگری کاسیگین نخست‌وزیر شوروی در شهر تاشکند به آتش‌بس بین دو کشور هند و پاکستان منجر شد و مارشال ایوب‌خان بعد از امضای قرارداد آتش‌بس قرار گذاشت که بعداً با شستری مساله کشمیر را حل و فصل کند ولی چند ساعت بعد از انعقاد قرارداد تاشکند در دهم ژانویه ۱۹۶۶ لعل بهادر شستری به علت سکته قلبی فوت کرد و همه حکومت بنگلادش بر عهده گرفت و پاکستان شرقی از پاکستان غربی جدا شد و این شکست پاکستان از هند باعث استعفاي ژنرال یحیی‌خان از ریاست‌جمهوری این کشور شد و به جای او ذوالفقار علی بوتو رهبر حزب مردم پاکستان به ریاست‌جمهوری رسید. (۲۰ دسامبر ۱۹۷۱) دو کشور هند و پاکستان سعی داشتند دیگر چنین جنگی تکرار نشود از این جهت در سوم ژوئن ۱۹۷۲ به ابتکار خانم گاندی نخست‌وزیر هند و پذیرش ذوالفقار علی بوتو رئیس‌جمهور پاکستان، ملاقاتی در «سمیلا» بین دو طرف روی داد و خانم گاندی و بوتو یادداشت تفاهمی امضا کردند که طبق آن دو کشور حتی‌المقدور تا می‌توانند از درگیری نظامی با یکدیگر پرهیز کنند. در عین حال دو طرف برای مرعوب ساختن طرف مقابل سعی در مسلح کردن خود به سلاح اتمی داشتند. لذا در ۱۹۷۴ هندوستان در زمان نخست‌وزیری خانم گاندی اولین انفجار هسته‌ای

زیرزمینی خود را انجام داد و در زمان حکومت ژنرال ضیاءالحق در دهه ۱۹۸۰ پاکستان نیز به بمب اتمی دست یافت. دستیابی دو طرف به بمب اتمی نگرانی دو طرف هندی و پاکستانی را از یکدیگر افزایش داد. از این جهت «آل بیهاری واجپایی» نخست‌وزیر هند طی ملاقاتی با نوازشریف نخست‌وزیر پاکستان در ۲۱ فوریه ۱۹۹۹ در شهر لاهور بیانیه‌ای را امضا کردند که طبق آن هند و پاکستان متعهد شدند از درگیری هسته‌ای علیه یکدیگر اجتناب کنند. حتی بعداً ژنرال مشرف نیز ضمن ملاقات با رهبران هند تأکید بر صلح بین هند و پاکستان داشت. در حال حاضر «مانموهان سینگ» مغز اقتصادی هند که در عین حال نخست‌وزیر هند است، سیاستی در پیش گرفته که تمام کشورهای صنعتی از قبیل روسیه، ایالات متحده آمریکا، آلمان و فرانسه را فروختن تکنولوژی‌های پیشرفته خود به هند با یکدیگر رقابت می‌کنند و هندوستان در حال حاضر صاحب پیشرفته‌ترین راکتورهای اتمی است و در زمره ۲۰ کشور دارای اقتصاد شکوفاست. در سازمان ملل و مجامع بین‌المللی بحث بر سر این است که هند، ژاپن و آلمان احتمالاً به عضویت دائم شورای امنیت درآیند ولی در حال حاضر مساله‌ای که رابطه بین هند و پاکستان را مقداری تیره کرده است، انفجار هتلی در بمبئی بود که پلیس هند مدعی است لشگر طویه که پایگاه‌های آن در پاکستان است، با گروه‌های تروریستی القاعده و طالبان که در پاکستان به ویژه منطقه وزیرستان فعالیت دارند، در ارتباط بوده‌اند و دولت پاکستان نیز نسبت به قتل یکصد نفر از مردم کشمیر توسط پلیس هند در سریناگار اعتراض کرد ولی جریان سیل اخیر در پاکستان و اشتغالات ارتش در کمکرسانی به مردم مصیبت‌زده از برخورد احتمالی نظامی بین دو کشور جلوگیری کرده است. رابطه دولت ایران

